

ΕΠΑΡΧΙΑΚΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ

ΟΙ ΦΥΓΟΔΙΚΟΙ

ΤΟΝ καφενέ του Ξούρη, στον κεντρικότερο του χωριού καφενέ, που στηλώνεται εκεί στη μέση της αγοράς και πιάνει τη μισή σχεδόν πλατεία, πλατεία μόνον κατ' όνομα, γιατί αυτός στενό και ακανόνιστο τρίγωνο την έφταιξε, στον καφενέ αυτόν, βουλή μαζή και λέσχη του χωριού, που μαζεύονται όλ' αϊ άρχαι του τόπου, άπ' τον βρακχά Δήμαρχο έως τον λυγδιάρη κι' άκτένιστο κλητήρα της Δημαρχίας, κι' όλ' οι προύχοντες, μικροτοκιστάι και μικρομπικάληδες και μικρονοικοκυραϊοι και μικρομεσίται όλοι τους, πώχουν τόσο έγωϊσμό και περηφάνεια για το βιό τους και τη θέσι τους και θαρρούν πως αυτοί είναι σ' όλη τη γή κι' όχι άλλοι, σ' αυτόν τον καφενέ μπήκα 'κείνο το πρωί μαζή με τον άκριβό μου φίλο τον Χριστάκη, και με τον Κώσταν τον Πανελλήνιο τηλεγραφετή, πούνε γνωστός σ' όλα τα μικρά τηλεγραφεϊα του κράτους για τα χωρατά και της βωμολογίας του.

"Έξω έκανε ένα κρύο φοβερό το χιόνι έπεφτε τρεις μέραις και τρεις νύχτες αδιάκοπα κι' είχε στρώσει τον άπέραντο κάμπο, πέρα ως πέρα, μ' ένα παχύ και κάτασπρο στρώμα' το πρωί εκείνο μόλις είχε βαρυστήσει πειδ να πέφτη, μα ό τρικάλης πάργισε να φυσάη, ξερός, δαιμονισμένος, κατάψυ-

χρος, δὲν σ' ἄφηνε νὰ σταθῆς μιὰ στιγμή ἔξω καὶ νὰ καμαρώσης τὸ πανώρηρο καὶ φανταχτερὸ πανόραμα τοῦ καταχιονισμένου κάμπου, ποῦ μὲ λαμπράδα περισσὴ καὶ χάρι ἀπλωνόταν γύρω σου.

Πήγαμε κ' ἐναθήσαμε κ' οἱ τρεῖς, στὴν ἄκρη ἐκεῖ, κολλητὰ στὸ μπουφέ, στὸ μόνο πατωμένο μέρος τοῦ καφενέ, ποῦ χωροῦσαν τρεῖς τέσσαρες ἄνθρωποι μόνο, καὶ τῶγε ὁ καφετζῆς προωρισμένο γιὰ τοὺς καλοὺς καλοὺς πελάτας του μᾶς ἔφερε τρία κονιὰν δεκάρικα, μὲ λίγο νερὸ βρασμένο μέσα καὶ μὲ λίγη ζάχαρη, ἔτσι σ' ἂν πούντε φτειασμένα, μαζῆ δὲ μ' αὐτὰ καὶ τὴ βάσι μιᾶς στάμνας σπασμένης, ποῦχε δυὸ τρία κάρβουνα ἀναμμένα μέσα, καὶ τὴν ὅποιαν ἔβαλε ἀπὸ κάτ' ἀπὸ τὸ τραπέζι: γιὰ νὰ ζεσταθοῦμε τάχα, ἔτσι πρὸς ἰδιαιτέραν περιποίηση.

Στὴ μέση τοῦ καφενέ, ποῦχε γιὰ πάτωμα λίγη ποταμίσια ἄμμο χοντρή κι' ἀνακατωμένη μὲ πέτρες καὶ μὲ βότσαλα, ὑψώνονταν περήφανα μιὰ μεγάλη καὶ κατάρμουρη παληρόσμπια ἀπὸ λαμαρίνα, καὶ γύρω τριγύρω σ' αὐτὴν καθόντουσαν μὲ πῶξα ὀχτῶ δέκα Καραγκούνηδες, χωμένοι μὲς' στὴς πρόβιες καὶ ρυπαρὲς γούνες τους, ἄλλοι μὲ μαντήλι στὸ κεφάλι, ἄλλοι μὲ σκοῦφο κι' ἄλλοι ντίπ ξεσκούφωτοι: κῦτταξαν μ' εὐλάβεια καὶ πόθο τὴ μαύρη καὶ παραφορτωμένη ἀπὸ τρίζοντα κούτσουρα παληρόσμπια κ' ἔπιναν τὸν καφέ τους, τὸ τσάι τους, φασκομηλιά δηλαδή ποῦ γιὰ νὰ κοροϊδεύοντ' ἔτσι ἔλεγαν, τὸ κ ο ν ἄ κ ι τους, κονιὰν κι' αὐτὸ ἄς τὸ ποῦμε, σπῆρτο τοῦ καμινέτου ὅμως καθαρὸ, μπογιατισμένο καὶ ἀνούσιο: μὰ γιὰ τὴν ἀκρίβεια πρέπει νὰ εἰπωθῆ πῶς μερικοὶ καὶ τίποτε δὲν ἔπιναν καὶ γλεντοῦσαν ἔτσι τζάπα τὴ φωτιά καὶ τὴ συζήτησι ποῦ ἡ τόση ζέστη τῆς σόμπας ἄναβε' αὐτ' οἱ παρακεντέδες ἦσαν κ' οἱ ἀπαιτητικώτεροι γιατί κάθε στιγμή ἄνοιγαν τὴν πορτίτσα τῆς σόμπας κ' ἔπετοῦσαν μέσα κούτσουρα: ὁ Ξούρης τοὺς ἤξερε, ἦσαν ὠρισμένοι καὶ σημαδεμένοι αὐτοί, καὶ μὲ τρομάρα τοὺς ἔβλεπε ν' ἀνοίγουν τὴν πόρτα τοῦ καφενέ του καὶ νὰ πιάνουν τὴν θέσι τὴν καλλίτερη.

Καθόντουσαν λοιπὸν ἔτσι, τριγύρω στὴν σόμπια, χωμένοι μὲς' στὴς γούνες τους, σω στὸ συμβούλιο ἀπὸ ἀρκοῦδες, καθὼς ἔλεγε συχνὰ πυκνὰ ὁ Κώστας, καὶ πότε

ἔπιναν τὸ πιετό τους, πότε σιωποῦσαν καὶ θωροῦσαν τὴ φωτιά, πότε χουχούλιζαν τὰ ξυλιασμένα χέρια τους, πότε ἔβγαζε κανένας ἀπ' τὸ σελάχι του ἓν καλοῦπι ἄκοπο καπνό, τὸ σφιγγε μὲ τὸ χέρι του σφιχτὰ ἄνω στὸ γόνατό του καὶ τὸ κοβε ψιλὰ καὶ τεχνητὰ μ' ἓνα σουγιᾶ ἀκονισμένο καὶ σὲ τσιγάρο τῶστριβε, πότε γελοῦσαν βροντερὰ γιὰ κανένα χωρατὸ καὶ πότε ἔλεγαν γιὰ τὸ χιόνι, γιὰ τὰ πρόβατα ποῦ τὰ βρῆκε πάνω στὴ γέννα, γιὰ τὸ χορτάρι ποῦ θ' ἀκριθῆνη καὶ γιὰ τὴ καραβέλικη φοράδα τοῦ Κώστα Ντούλα ποῦ ἔλειψαν φῆς τ' ἄργα οἱ ζωοκλέφτες οἱ ἄτιμοι, ποῦ καθόλου παράδοξο νᾶταν αὐτοὶ οἱ ἴδιοι ποῦ τῶλεγαν.

Καὶ σ' ἓνα τραπέζι παρέκει, καθόταν ὁ ἀστυνόμος, ἀνθυπολοχαγὸς τοῦ πεζικοῦ, μὲ τὸν εἰρηνοδίκη καὶ χαμογελοῦσαν πᾶκουαν γιὰ τὴν ψεσινὴ ζωοκλοπὴ κι' ὄλο κρουκοουβέντιαζαν καὶ σ' ἄλλο τραπέζι ἄλλοι, καὶ ἄλλοι σ' ἄλλο, κι' ἔτσι ἦταν γεμάτος ὁ καφενές, καὶ τὸ τσάι καὶ τὸ κονάκι ἔδιναν κι' ἔπαιρναν, καὶ γάλαγε ὁ κόσμος ἀπ' τῆς φωνές, κι' ἀπ' τὸ ἔφτα πρῶτος τῆς πρέφας, κι' ἀπ' τὸ δεκατεσσάρια ἀπὸ βαλέδες τοῦ πικέτου, κι' ἀπ' τὸ λευκὸ τρία τοῦ ντόμινου κι' ἀπ' τὰ ντόρτια τοῦ ταβλιού.

Ἄνοιξε ἡ πόρτα καὶ μπῆκε ὁ γραμματικὸς τῆς Δημαρχίας, κοντὸς καὶ ξεραγκιανὸς τριανταπεντάρης Ἡπειρώτης, ποῦ ὁ Δήμαρχος γιὰ φωστήρα ἀπ' τὰ Τζουμέρκα τὸν κουβάλησε, ἀνθρωπάκος ποῦ ποτὲ στὰ μάτια δὲν σὲ κύτταζε καὶ μιλοῦσε πάντα μὲ ταπεινῶσι γιὰ τὰς πτωχὰς τοῦ γνώσεις καὶ μόνο φούσκωνε τὰ μάγουλά του καὶ γούρλωνε τὰ μάτια του καὶ κοχορευότανε ὅταν ἔλεγε τὸν τίτλον του :

— Ἐγὼ ὁ Δη . . . μο . . . γραμ . . . μα . . . —
τεύσσοσς ! ! !

Χαιρέτισε δεξὰ ζερβὰ καμπόσους μ' ἓνα ψεύτικο καὶ καλοᾶγαθο μειδιάμα καὶ πῆγε καὶ στριμώχτηκε κι' αὐτὸς σιμὰ στὴν σόμπα· παράγγειλε ἓνα τσάι, χουχούλισε τὰ χέρια του λιγάκι, κι' ἔπειτα στὴν ἐρώτησι καποιανοῦ «τί χαμπάρια, κύρ Γραμματικέ ;» ἔβγαλε ἀπ' τὴ μέσα τσέπη τοῦ σκουτίσιου πανωφοριοῦ του μιὰ κόλλα χαρτί μαδί, τσακισμένο σὲ τέσσερα, τ' ἄνοιξε κι' ἄρχισε νὰ κυττάζη σ' αὐτὸ καὶ νὰ ρωτάη :

— Μᾶς ἔστειλε ὁ Εἰσαγγελεὺς ἀπ' τὴν Καρδίτσα ψῆς ἓνα ἔγγραφο καὶ μᾶς ζητάει νὰ τοῦ ποῦμε γιὰ κάτι φυγοδίκους ποῦ βρίσκονται . .

— Γιὰ λέγε, κύρ Γραμματικέ, τοῦπε ἕνας, πρῶν ἄστυνόμος, γνωστὸς μὲ τὸν τίτλον παληαστυνόμος, μπορεῖ νὰ ξέρουμε καὶ μεῖς . . .

— 'Αμὴ γι' αὐτὸ ἄφησα τόσην τρέχουσαν ὑπηρεσίαν κ' ἤρθα . . . Νά, ξέρετε ποῦνε ὁ Κολλιὸς Σπανός ;

— Αὐτός, τζάνουμ, πέθανε τώρα καὶ δυὸ χρόνους ! . . φώναξε ἕνας ἀπ' τὴν ἄλλη ἄκρη τοῦ καφενέ καὶ ὄλοι γέλασαν.

Ὁ Γραμματικὸς ἐσημείωσε κάτι τι μ' ἓνα μολύβι στὸ ἔγγραφο τοῦ Εἰσαγγελέα καὶ ξαναρώτησε :

— Ὁ Κώστας Τσάμης ;

— Τώρα πάλι ; Αὐτὸς εἶνε στὴ φυλακὴ . . . ἔχει δυὸ μῆνες τώρα . . . ὁ ἴδιος ὁ Εἰσαγγελεὺς τὸν ἔστειλε . . . οὐ ! στοχιά στὸ ρωμέϊκο ! . .

— Ὁ Γιάννης Τσόντας ;

Δὲν ἀποκρίθηκε κανένας· κυτταχτήκαν μόνο χαμογελῶντας μερικοί, κ' ἕνας ποῦ 'παιζε κοντσίνα στὸ παρακατινὸ τραπέζι ἄφησε ἀμέσως τὰ χαρτιά καὶ ξεγλύστρισε ἔξω. Ὁ Γραμματικὸς ἐσημείωσε εἰς τὸ ἔγγραφο : ἄ γ ν ω σ τ ο ς .

— Ὁ Βησάρης Μαμηῆς ;

— Στὸν ἄλλο κόσμο ! . .

— Ὁ Σωτήρης Τσουκνίδας ;

Καὶ σ' αὐτὴν τὴν ἐρώτησι ἄλλος πάλι ἄφησε τὸ τάβλι καὶ πετάχτηκε ἔξω κ' ὁ Γραμματικὸς ἐσημείωσε πάλι : ἄ γ ν ω σ τ ο ς , κ' ἐξακολούθησε νὰ ρωτᾷ γιὰ ἄλλα ὀνόματα, κ' ὄλο-ἓνα τοῦλεγαν πῶς ἄλλος πέθανεν, ἄλλος εἶνε στὴν φυλακὴ, ἄλλος ἔφυγε γιὰ τὴν Ἀμέρिका, καὶ σιγὰ σιγὰ ὁ καφενὸς ἀδειάζε καὶ δὲν μποροῦσαν νὰ νοιώσουν οὔτε ὁ Γραμματικὸς ποῦ ρώταγε οὔτε ὁ Ἀστυνόμος ποῦ κύτταζε, πῶς πιθανὸν αὐτοὶ ποῦ ἔφευγαν νὰ ἦσαν κ' οἱ καταζητούμενοι φυγοδικοί ! . . .

Χωρὶς νὰ εἴμεθα φυγοδικοί, ἐφύγαμε καὶ 'μεῖς, γιατί ὁ Κώστας εἶχε βάλει ἓνα μεζὲ καὶ τώρα θᾶταν ἑτοιμός.

Κι' ὁ τρικκάλης εἶχε πάψει ἔξω καὶ τὸ χιόνι ἄρχισε νὰ
πέφτη πάλι πυκνό. . .

Ἄλλοι στοὺς φυγοδίκους καὶ στὰ πρόβατα ! . .

Ἐθῆναι 97.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

«ΑΙΩΝΩΝ ΒΑΘΗ»

Η ΦΡΥΝΗ

ΝΑΜΕΝΗ ἡ ρητορική ποῦ χύν' ὁ Ὑπερίδης
Κ' ὑπερασπίζεται θερμὰ πελάτη ἀγαπημένο.
Οἱ δικαστάδες ἄπονοι σὰν πέτρα, θεὸ νὰ κρίνουν
Κι' ἀλύπητα θὰ παιδευτῆ ἡ ὄμορφη κακούργα !

Θὰ παιδευτῆ ! καὶ τὴν κυτᾶ μ' ἀπελπισιὰ ἐκεῖνος·
Τὰ παρακάλια του, οἱ φωνές ἄδικα πᾶν, χαθῆκαν·
Στὴ φυλακὴ, στὸ κώνειο σὲ λίγο θὰ τῆ φέρουν.
Ἄ ! ὄχι· πρέπει γογγύω, πρέπει νὰ τῆ γλυτώσω !

Κι' ἀπὸ τῆ λύπη σὰν τρελὸς πετιέτ' ὄρμα ἔσκιζε:
Τὰ ρούχα ποῦ τῆς ἔκρυβαν τὰ στήθη τὰ χιονάτα :
— Κυτᾶτ' ἐδῶ, στοὺς δικαστὲς φωνάζει ἀπελπισμένα,
Καταδικάστ' ἂν σᾶς βαστᾶ, τέτοια ἴμορφια καὶ κάλλη !

Ἄφωνοι στέκονται, βουβοὶ καὶ μ' ἀνοικτὸ τὸ στόμα
Ρίχτουν μὲ πόθο τῆ ματιὰ στὰ γυμνωμένα στήθη.
Τὸ χέρι ἀπ' τῆ συγκίνηση πετάει τὸ κοντύλι·
Ποῦ θᾶραφε τὸ θάνατο· — κ' ἀθῶα εἶν' ἡ Φρύνη !